

Sayın Bursun Akca'nın, Demokrat Türkiye gazetesi adına yönelttiği sorulara, TKP MK Genel Sekreteri İ. Silen yoldaşın verdiği yanıtlar:

Soru 1. 12 Eylül darbesine gelincede Türkiye solunun izlediği politikaların rolü olmuş mudur? Olmuşsa, bu olumsuzluklarda partimizin de payı var mıdır?

Yanıt 1. Türkiye'nin 12 Eylül devrimine sürüklenmesinin sorumluluğu kuşkusuz Türkiye solunun izlediği politikalarda aranmalıdır. Bizce burada söz konusu edilmesi gereken, devrimin önlemede ilerici güçlerin üstlerine düşen görevi yapıp yapmadıklarıdır.

12 Eylül devrimi, Türkiye'nin emperyalizme bağımlılığının, tekelleşme süreçlerinin, militarist eğilimlerin güçlenmesinin, yapısal kapitalist bunalımına yaratığıdır. Gerçekte ülkeyi yıllarca kasıp kavuran terör ve kaos da, bu sosyal koşullar olmaksızın düşünülemez.

ABD emperyalizminin Türkiye'yi gerici bir askerî devrimine sürüklemek için özel emeller harcadığı, kanlı terörü, faşist İHP'yi desteklediği ve erduyu kuskurttığı açık bir gerçektir. ABD'nin bu girişimleri, onun, Türkiye'ye bölgede dayatmaya çalıştığı rolden ayrı ele alınamaz.

Gerici hükümetlerin izlediği NATO'cu dış politika, yığınsal halk hareketine karşı yönelttiği baskılar, IMF, Dünya Bankası güdümündeki halk düşmanı ekonomik politika Türkiye'yi 12 Eylül öncesinde derin bir bunalıma sürükledi.

Arkasında CIA'nin yer aldığı kuşkusuz olan faşist İHP bilincî olarak, yükselen işçi hareketine, anti-emperyalist, demokratik güçlere karşı AP hükümetlerince vurucu güç olarak kullanıldı. Türkiye eşî görülmeyen kanlı bir terör ortamına itildi.

Orduyu adım adım işçi sınıfına, ilerici güçlere karşı politik alana dayatmada, gerici ve reformist burjuva hükümetlerinin sıkıyönetim kararları önemli rol oynadı.

Burjuva parlamenter rejiminin bunalımı ve giderek yozlaşması, militarist çevrelerin daha da güçlenmesine, askersel devrimin zorunluğu düşüncesinin yayılmasına neden oldu.

Gerici generaller, devrim koşullarının olgunlaşması için, sıkıyönetim yolları boyunca, terörist eylemlere göz yumdular, dahası MIT aracılığı ile bu eylemlerin yayılmasını, kimi sol gurupların da teröre sürüklenmesini hızlandırdılar.

İşte 12 Eylül devrimine ganimete rol oynayan etkenler bunlardır.

12 Eylül devrimine yol açan etkenleri yığınlara kavratmak özel bir önem taşıyor. Çünkü, Türkiye'nin büyümesine bunalımlara yuvarlanmasını, askersel devrimlerle karşı karşıya kalmasını önlemek, söz konusu etkenleri ortadan kaldırmaya bağlıdır. Anti-emperyalist, anti-tokel, demokratik hükümlü düzenlemeler olmadan bunalımların, askersel devrimlerin, zorbalıkların kaynağını kurutmak olanaklı değildir.

12 Eylül devrimi, onu hatırlayan pasnel etkenlere ise gerici provokasyonlara karşı kaçınılmaz değildir.

Eğer birkaç kez hükümete gelen CHP, yığınsal halk hareketinin, bu harekette yer alan sol güçlerin desteğine başvursa idi, birkahalın hükümlü düzenlemeleri, kendi programını yasama geçirmek için kararlı adımlar atsaydı, durum önemli ölçüde değişebilirdi. Devrimden birkaç gün önce halkı, olayları tribünlerden seyretmeye çağıran Ecevit, bize göre geç kalmıştı.

Doğallıkla burada, içinde partizanın da yer aldığı tüm ilerici güçler arasında gücbirliğin sağlanmayışı büyük rol oynadı. "GelİYorum" diyen devrimin karşısında, bugün artık zararları anlaşılmış olan öznal çatışmaları, önyargıları bir yana bırakamayışımızın bedelini pahalıya ödüyoruz.

Biz, gerici, faşist bir rejimi önlemeyi de, ülke yaşamında köklü bir değişime yol açacak politik, sosyal, ekonomik amaçlara ulaşmayı da, hiçbir ilerici gücün tek başına başaramayacağına inanıyoruz. 12 Eylül'ün doğruladığı en temel sonuç bizce budur.

Demokrat Türkiye'nin birinci sayısında haklı olarak, 12 Eylül öncesindeki "sorumsuz eylemleri (...) elbette savunmuyoruz" diye yazıldı. Yine aynı yerde, bazı gurupları "silaha sarılmaya zorlayarak, kanlı ortamın içine çeken" gerici güçlerin karşı-devrimci taktığı da çok iyi saptanıyor. Bizim de kanımız böyledir. Bireysel terör 12 Eylül devrimcilerinin sanılardan da büyük gerekçe yaratmış, yığınların şaşırtilmasında büyük rol oynamıştır.

Haki burada, faşist çetelerin kolunu bükmek için; can güvenliği ve özgürlüklerin savunulması için silahlı saldırılara yığıtca güğüs geren devrimci güçlerden söz edilmediği açıktır. Bugün ancak sınıf savaşından yan çizenler, cuntanın terörü altında inançlarını yitirenler "faşist çetelere karşı koymasaydık" diye pişmanlık getirebilir. Biz şimdi şu sonucu çıkarabiliriz: 12 Eylül öncesinde faşist teröre daha da sert, ancak bireysel terörle değil, yığınların devrimci zor kullanımı ile karşı koymak gerekirdi. O dönemde yığınların eylemsizliğinden yakınmanın bir anlamı yoktur. Bilinçli işçi sınıfı, gençlik, öteki emekçi katmanlar söz konusu dönem boyunca devrimci yeteneklerini bir çok kez kanıtladılar. Yığınlardan eylem isteyenler, onlara ne vermek gerektiğini bilmelidirler. Yığınlar arasında aralıksız, günlük çalışmalar yürütmeden, yığınların ekonomik çıkarları ile politik görevleri ustalıkla bağlamadan kestirmeden başarıya ulaşmak olanaksızdır. TKP, kendi payına, konünistlerin bu alandaki zayıflıklarını ortaya koymaktan ve eleştirmekten kaçınmıyor, kaçınmayacaktır.

Soru 2. Bilindiği gibi 12 Eylül 1982 darbesi ülkemizde her alanda önemli değişikliklere neden oldu. İşbirlikçi, tekelci sermayenin ve emperyalizmin çıkarlarını sağlama bağlayan bir devlet -yapısı oluşturulmaktadır. Bu oluşumu başından beri Türkiye'deki sol hareketler, sosyal-demokratlar büyük bir önlümüyle "faşizm" olarak nitelendirmekte, generaller cuntasına doğrudan "faşist cunta" demektedirler. Partinizse, faşizm sözcüğünden özenle kaçınmakta, cunta için "faşist", "faşizm" sözcüklerini hiç kullanmamaktadır. Bu tavır, geçmişte örnekleri görüldüğü gibi, guruplararası eylem birliğinde bir takım sorunlar yaratmaktadır. Partinin en yetkili kişisi olarak konuya ilişkin

görüşlerinizi, gerekçelerinizi bir kez daha anlatmak istemez misiniz?

Yanıt 2. Bugünkü gerici rejime bir çok sol çevrenin "fasist" dediği doğrudur. Ama, faşizden anlaşılacak nedir? Her nedense kimi çevreler cuntaya takılacak sıfat konusunda anlaşılıyor etkiler de, bunların arasında cuntanın statüsel çözümlenmesinde, ona karşı savışının taktikleri konusunda derin görüş ayrılıkları olduğu da unutulmamalıdır. Bir rejim dış görünüşlerine bakarak değil de, statüsel açıdan tanımlanmanın birlikte doğru ve bilimsel yaklaşım olduğu bilinmiyor. Bizim kanımıza göre herkes "faşizm" kavramından başka şeyler anlıyor. Örneğin Türkiye'nin 1930'lar sonrasında bu yana fasist diktatörlükler altında yaşadığını söyleyenlerle, faşizmin bilimsel tanımını (Türkiye'nin somut durumunu yanlış çözümlerle de) kendilerine temel alanlar arasında, belli ki aynı sözcüğü kullanmak dışında benzer bir yön yoktur. Böyle olunca, TKP'nin faşizm terimini kullanmaktan "üzene kaçması", her bir çevrenin başka başka anlamlarda bu terimi çok sık kullanması yanında olsa olsa bilimsel bir üzen sayılır.

Şöyle bir noktayı belirtelim. Biz sol çevrelerde "fasist cuntacı" kavramının yaygın biçimde kullanılmasını her zaman, bilimsel bir çarpıtım, Marksizm-Leninizm bilerek bozma biçiminde yorumlamaktan uzaktık. Özellikle savışan genç devrimcilerin, cuntanın yüzüne "fasist" diye haykırmasını, generallerin kanlı rejimine duyulan derin bir tepkinin göstergesi yayıyoruz. Bu nedenle, onlarla skolastik bir tartışma yapmaktansa, cuntaya karşı birlikte savaş vermenin çok daha yararlı olacağı kanımızdadır.

Bize göre ortekil faşizm finans kapitalin en gerici, en emperyalist, en sövenist kesiminin açık terörist diktatörlüğüdür. Komintern 7. Kongresinde onaylanan bu tanım, günümüzde de geçerliliğini koruyor.

Türkiye'de fasist örgütlenme II. Dünya Savaşı yıllarında Hitler faşizminin doğrudan uzantısı olarak ortaya çıktı. Başında Türkeş'in de yer aldığı bu akım 1960 sonrasında MHP olarak örgütlenmiş. MHP orduya ve öteki devlet

kurularına, AP'ye, kırsal sendikalara sızmakla kalmadı, savaş sonrasında başka ülkelerde asine pek rastlanmayan ölçüde yığınsal taban da edindi. Yarı-asker-
sel bir aygıt kurdu ve iki kez hükümet ortaklığına tırmanabildi. MHP ABD
emperyalizminin, F.Almanya'daki Nazi artıklarının desteğini almıştı. İçerde
en vergünce kapitalistlerle, yeraltı dünyasıyla sıkı ilişkileri vardı. Bu
parti neo-faşizmin Türkiye'de öz temsilcisiydi.

Neki faşist MHP erke galemedi. Faşist partinin erki ele geçirmesini kim
engelledi? Sık sık su sorunun dile getirildiğini biliyoruz: Faşizmin ana gücü
faşist partiyse faşizmi 12 Eylül mü önlemis oldu? Elbette değil. Çerci
bazı yazarlar emperyalizm ve işbirlikçi tekelci burjuvazi MHP'yi kullandı,
zanant gelince de onu yedeğe aldı diyorlar. Burada bir gerçek payı vardır.
Neki, soruyu böyle koymak, milyonlarca işçi ve emekçinin, sıralarında parti-
mizin ve Demokrat Türkiye okuyucularının da yığılca yer aldığı tüm ilerici
güçlerin anti-faşist savaşını yok saymak olurdu. Faşizmin tırmanışını,
MHP'nin erki ele geçirmesini önleyen halktır, anti-faşist güçlerdir. İşte
bu savaşın, faşistleri tüm işyüzleriyle açığa çıkarttı, onları yalıtıldı.
Bu nedenle, emperyalizmin en saldırgan kesimleri ve işbirlikçi tekelci bur-
juvazinin en gerici, en süvenist kesimleri bu kanlı yaratığı erke getirmeyi
göze alamadı. Onlar ayrıca burjuvazinin öteki kesimleriyle ortaklıklarını
açıkça bozduklarında MHP'nin ordu içindeki ve dışındaki var olan gücüyle kendi
egemenliklerini sürdüremeyeceklerini biliyorlardı.

Buna karşılık, 12 Eylül öncesinde bunalımın her alanda derinleşmesi koşu-
larında büyük burjuvazinin çeşitli kesimleri halka karşı birleştiler. Fa-
şizmin riskli yolu yerine onlar işçi sınıfını, ilerici güçleri faşist MHP'yi
aratacak denli ezmeye hazır olan ordunun başındaki generallere erki teslim
ettiler.

Bu çözüm, aynı zamanda ABD emperyalist çevrelerinin ve B.Avrupa egemen
çevrelerine de desteğini aldı.

İşte cuntanın dayandığı bu sınıfsal yapı onun çelişkili bir r karakter
taşınmasını getiriyor.

Bugünkü rejimi tekelci burjuvazinin yalnız en gerici, en süvenist kesimi

minin diktası saymak, bu nedenle onun faşist bir dikta olduğunu söylemek, burjuvazinin iç ayrışmasını büsbütün abartmaktır. Eğer öyle değil de, sınıfsal tabanı ne olursa olsun, her zorba ve gerici rejime faşist deniyorsa, bu, bizim savunduğumuz Marksist-Leninist faşizm analiziyle hiç bir biçimde uyusmuyor. Bizce, birinci yaklaşım sağ, ikincisi ise "sol" yanlılara kaynaklık ediyor.

Bizim çözümlenmemiz bugünkü rejime karşı kurulacak cephenin olası bileşimini de gösteriyor. Örneğin, faşist bir rejimde bizimle geçici, taktik bir işbirliğine yanaşması olası olan kimi büyük burjuva, dahası kimi tekelci çevrelerin, bugünkü durumda cepheye yeri yoktur. Çünkü bunlar tümüyle gerici dikta rejiminin dayanaklarını oluşturuyorlar. Politik alanda da bunların temsilcisi olan AP'nin cuntayla arasında ikinci çelişkiler olsa da- bugün ortak bir cepheye yer alması söz konusu değildir.

Emperyalist kamp içinde de çelişkiler vardır. Heki, Avrupa tekelci çevreleriyle cunta arasındaki çelişkiler görünenden azdır. Örneğin, ABD yönetiminin Orta Doğu'da Türkiye'ye vermek istediği rol konusunda Avrupa tekelci çevrelerinin karşıtlığı söz konusu değildir. Bu nedenle, örneğin F.Alman tekelci çevrelerinden madet imanı kimi çevreler bizce derin bir yanılgı içindedirler.

Öte yandan tüm burjuvaziyi faşizmin taşıyıcısı saymak, egemen sınıfın içindeki çelişkileri görmezlikten gelmeyi, bunlardan yararlanma olanaklarını yok saymayı ve rejimin giderek, adım adım gericileşmesi, manevraları karşısında açık bir görüsten yoksun olmayı getirir. Özellikle cuntanın biçimsel de olsa "parlamentar" manevralara başvurduğu bugünkü evrede, böylesi çelişkilere dayanarak hem daha olanaklı, hem de zorunludur.

Kanımıza göre bizim çıkarttığımız sonuçlar en geniş demokratik güçlerin cuntaya karşı eylem birliği için sağlam bir temel oluşturuyor. Cuntaya faşist demenin ya da dememenin eylem birliğinde bir takım sorunlar yaratmasına gelince...

İnternasyonalizasyonun bir başka yönü de, her bir ulusun kendi ulusal sorunlarını çözmesi için...

konusu olan kavramlar değil, cuntaya karşı olup olmamaktır. TKP kimseye kendi görüşlerini dayatmadığı gibi, kimsenin de kendisine onaylamadığı görüşleri dayatmasını benimsemiyor. Biz, eşit haklı bağlaşıklar olarak, cuntaya, ABD emperyalizmine, işbirlikçi tekelci burjuvaziye karşı omuz omuza savaşabiliriz ve savaşmalıyız.

Soru 3. Bugün ülkemizde yaşanan olaylar ve gelişmeler karşısında sol siyasetlerin, anti-fasist güçlerin görevleri ve hedefleri neler olmalıdır?

Yanıt 3. Yeni anayasaya yürürlüğe girmesiyle birlikte, Türkiye'nin politik durumunda kendiliğinden bir değişiklik olmayacaktır. Halk düşmanı bir nitelik taşıyan bu anayasaya getirdiği rejim, bugünkü askersel diktatörlüğe sivil ve yasal bir kılıf giydirmenin ötesinde bir yenilik getirmiyor. Bunlar ilerici güçlerin önündeki görevlerin genel olarak değişmediğini gösteriyor.

İşçi sınıfının önünde bugün de, bağlaşıklarıyla birlikte anti-emperyalist, demokratik devrimi gerçekleştirme görevi duruyor. TKP 12 Eylül'den sonra, gerici askersel diktatörlüğe karşı savaşın başlıca programatik amaçlarını formüle etti. Buna göre, tüm diktatörlük karşıtı güçlerin önünde cuntayı yıkmak, ulusal, demokratik, sivil ve asker tüm güçlere dayanan demokratik bir hükümet kurmak görevi duruyor. Biz böyle bir hükümetin kuruluşunu, belirli koşullarda, sosyalizme yolu açacak olan anti-emperyalist demokratik devrimin bir ilk basamağı, ilk evresi olabileceği kanısındayız. Bunun için, TKP'ye göre böylesi bir hükümet devleti köklü bir biçimde demokratikleştirmeli, köklü anti-emperyalist, anti-tekel ve demokratik tarımsal dönüşümlere, ulusal sorunun çözümüne yönelmelidir. Bu dönüşümlerle halktan yana oluşacak elverişli koşullarda kurucu meclis seçimlerine gidilmelidir.

Anayasa referandumundan sonra da partimizin bu çizgisi geçerliliğini koruyor.

12 Mart 1971 rejiminin hemen arkasından geniş yığınları her alanda bir "düzen değişimi" isteğinin sardığını anımsayalım. Bu istek geçmişte amacı, onu elde etme yolları belirsiz bir belge olarak kaldı. Şimdi tüm ilerici güçler, yığınların kaçınılmazlıkla yönelecekleri, sosyal, ekonomik, politik,

her alanda köklü değişiklikler istemlerine açık bir yön kazandırmaya, en uygun savaşım biçimlerini bulmaya hazır olmalıdırlar. Geçen dönem içinde elde edilen deneyler temelinde yığınlara gerçek bir düzen değişikliğinin ne olması gerektiğini göstermek olanaklıdır. Bunlar nedir?

Birincisi, ulusal bağımsızlık, barış, silahsızlanma, halklararası dostluk için bağımsız bir dış politikanın gerçekleştirilmesidir. Bunun başlıca yönü, Türkiye'nin saldırgan NATO'dan kurtulması, yabancı askersel üslerin sükhülmesi, ikili kölelik anlaşmalarının yırtılması, ulusal savunmanın ekonomik kalkınmayı engellenmeden güçlendirilmesi, başta komşu ülkeler olmak üzere tüm ülkelerle barış içinde yanyana yaşamının temelinde dostça ilişkiler kurulmasıdır.

İkincisi, ekonomik bağımsızlığın, endüstrileşmenin, uluslararası ekonomik işbirliğinde etkin bir yer kazanmanın ve çalışan insanlardan yana bir ekonomik politikanın gerçekleştirilmesidir. Burada başta gelen sorunlar, IMF, Dünya Bankası gibi yeni sömürgeci kuruluşlara olan bağımlılığın sona ermesi, Ortak Pazar'a girme kararının kalkması, emperyalist ülkelerle eşitsiz tüm ekonomik ilişkiler yerine, bütün ülkelerle karşılıklı eşit yarar temelinde ilişkilerin kurulmasıdır. Yabancı tekellerin, onları aracılık eden yerli işbirlikçi sermayenin sömürüsüne son verilmesi, yeraltı ve yerüstü zenginliklerimizin ulusallaştırılması, büyük sermayenin aylenelerinin sınırlandırılması, kamu sektörünün güçlendirilmesi ve genisletilmesi, bankaların ve sigortaların, dış ticaretin devletleştirilmesi, güç durumundaki orta ve küçük özel kapitalist işletmelerin desteklenmesidir. Toprak reformunun gerçekleştirilmesi, köylü üretici kooperatiflerinin demokratik temelde örgütlenmesi ve güçlendirilmesi, büyük kapitalist çiftliklerin devletleştirilmesi, tarımın makinalaştırılmasıdır. İşsizliği, enflasyonu ve dış ödemeler dengesindeki kronik acıkları giderme yolundaki bu ve benzer tüm önlemler, çalışan insanlardan yana bir ekonomik politika altında gerçekleştirilmelidir. Bunun başlıca güvencelerinden birisi, tüm işletmelerde demokratik işçi kontrolünün sağlanması, ekonominin yönetiminde çalışan insanların aktif katılımıdır.

Üçüncüsü demokrasinin gerçekleştirilmesidir. Burada söz konusu olan işçi sınıfının ve tüm emekçi halkın devlet yönetimine aktif katılımının önündeki tüm engellerin yıkılması, devletin her alanda demokratikleştirilmesidir. Faşist parti dışında tüm politik partilerin, yığın örgütlerinin, sendikaların üstündeki yasaklar kalkmalı, politik genel af çıkarılmalı, 1961 anayasasında yer alan kazanımlar yeniden elde edilmeli ve genişletilmelidir. 12 Eylül'de anayasa yürürlükten kaldırılmalı ve ulusal demokratik bir anayasa yapılmalıdır. Türkiye Kürdistanında süren ulusal ezgi ve asimilasyon politikasına, diller ve uluslar arasındaki eşitsizliklere karşı bölgesel özerklik temelinde halklarımızın anti-emperyalist, demokratik güvenciliği birliği sağlanmalıdır.

Böylece bir düzen değişikliği programı kşkusuz ancak güçlü bir yığımsal halk hareketine ve tüm ulusal demokratik güçlerin tek cephesine dayanılarak gerçekleştirilebilir. Kşkusuz ilk görev, 12 Eylül devrimıyla erki bugün açılan elde tutan ve yarı parlamenter bir kılıf altında elde tutacak olan partisi askersel cuntayı ortadan uzaklaştırmak, orduyu ve devletin öteki kurumlarını onun tüm kalıntılarından temizlemek olacaktır.

Bugün tüm sol güçleri, tüm anti-emperyalist, demokratik güçleri ve geniş halk yığınlarını birleştirilen ortak istemler, udevi savaşın görevleri olarak sunulmuşlardır.

Birincisi, Reagan yönetiminin yarattığı bir nükleer savaş tehlikesine karşı barışı korumaktır. Biz Ülkemizde ABD'ne artan baskılarına, çevik güçlerin, yeni at atom füzelerinin topraklarımızda yerleştirilmesine, yeni kurulan, genişletilen NATO ve Amerikan askersel üslerine karşı savaşımı yükseltmek zorundayız. Türkiye'nin ve tüm Balkanların nükleer silahlardan arındırılması, Yunanistan ile Türkiye arasındaki gerginliği NATO karışması olmadıkça barışçıl görüşmeler ve iki Ülkemizin hak eşitliği temelinde giderilmesi için, Kıbrıs sorununun barışçıl çözümü için çalışmalıyız. Batı Avrupa'ya yeni Amerikan atom roketlerinin yerleştirilmesine karşı yükselen geniş barış hareketine Türkiye ilerici güçleri de önemli katkıda bulunabilir ve bulunmalıdır. Barış yanlı güçler, nükleer bir savaşın Ülkemizde

neler getireceğini halka anlatmalı, Sovyetler Birliği'nin barış önerilerini aktif desteklemelidir. Türkiye Barış Komitesi yöneticileriyle dayanışmayı yükseltmek bu savaşın ayrılmaz bir parçasıdır.

İkincisi, cuntanın dayatmak istediği yüze yakın yasanın her birine karşı savaşın yükseltmek güncel bir görevdir. "Nasılca anayasa onaylandı, yasalarda çıkacak" türünden sırtı yerde güreşmek devrimciye yaraşmaz. Şimdi biz, çıkarılacak her yasaya karşı sesimizi yükseltmeli, cuntanın iç yüzünü sergilemeliyiz. Bu aynı zamanda gerçekte açıklanandan çok daha fazla yurttaşın "hayır" dediği cunta anayasasına ve cuntaya karşı savaşın sürdürülmesi olacaktır. Siyasal Partiler, Seçim, Sendikalar ve benzeri gibi önemli tüm yasalara karşı ilerici güçler kendi demokratik önerileriyle öne atılmalıdırlar.

Üçüncüsü, cuntanın her baskısına, işkencelerine, idamlara karşı güçlü bir protesto örgütlemek, uluslararası dayanışmayı elbirliği ile yükseltmek ivedi görevdir. TKP tüm ilerici güçlere örgütlere, zaman yitirmeden idamların durdurulması, ve genel politik af için ortak bir savaşın örgütlenmeyi öneriyor. TKP bu amaçla elinden geleni yapmaya hazırdır.

Dördüncüsü ve tüm sayılan alanlarda başarıyla adım atmanın temel koşulu emekçilerin ekonomik çıkarlarını, sosyal haklar savaşımını özel bir çabayla desteklemektir. Bu amaçla 24 Ocak yıkım politikasının tüm sonuçlarına, işsizliğe, enflasyona, küçük işletmelerin yıkımına karşı emekçilerin, küçük üreticilerin istemlerine dört elle sarılmalıyız.

TKP bu ve başka alanlarda öteki demokratik çevrelerin görüşlerini incelemeye, barış için, ulusal bağımsızlık için, çalışan insandan yana bir ekonomik politika için, 1961 anayasasındaki kazanımların yeniden elde edilmesi ve genişletilmesi için herkesle işbirliği yapmaya hazırdır.

Burada en önemli nokta, anayasa savaşımının sonucundan çıkan dersleri unutmamaktır. Bizler cuntaya karşı birleşik, güçlü bir demokratik alternatif olarak ortaya çıkmalıyız. Yığınlar neye hayır diyeceklerini her geçen gün daha iyi kavriyorlar. Onlar neye evet diyeceklerini bilmek istiyorlar.

Soru 4. Partinizin eylem birliği görüşlerini açıklarınız? (Kapsamı, amacı ve hedefleri açısından)

Yanıt 4. Bizim eylem birliği politikamız geniş bir cephenin koşullarını olgunlaştırmak amacıyla ayrılmaz.

Eylem ve cephe birliği çalışmalarımızın ilkesel önem taşıyan yanı yığınlar arasındaki, bugünkü düzeyi ne olursa olsun halk hareketi içindeki (sendika, barış, gençlik, kadın, köylü v.b hareketleri) birlik çabalarıdır. Burada biz yığınları ayrı ayrı politik güçler gibi değil, ortak çıkarları olan tek bir güç sayıyor, onlara böyle yaklaşıyoruz.

Komünistler bu çabaları sürekli olarak öteki yurtsever, demokratik parti ve örgütlerle yukardan işbirliği yapmakla birleştirmek istiyor. Böyle bir işbirliği olanaklı olan tek bir güç sayıyor, onlara böyle yaklaşıyoruz. Her düzeyde yaptırabilir. Bir tek eylem için olduğu gibi kalıcı bir program temelinde de gerçekleştirilebilir.

Pratikte en önemli sorun, işçi sınıfı partilerinin, Türk, Kürt sol güçlerin etkin bir işbirliğine yönelmesi ve CHP'ilerin, Komünistlerin, Kürt ulusal hareketinin, radikal İslam hareketinin tek cepheye yaklaşmalarına yardımcı olmasıdır.

Partimizin programatik belgeleri geniş bir cephe için sosyal, ekonomik ve politik amaçları ortaya koyuyor. Bunlar tartışılmaz değildir. Biz herkesle bir cephe platformunu tartışabiliriz.

Son olarak altını çizmek istediğimiz ilke şudur: TKP eylem ve cephe birliği ilişkilerinde hegenonyacı amaçlar peşinde koşmuyor ve kendisine karşı hegenonyacı tutumları onaylamıyor. Biz bağlaşıklarımızın olduğu gibi partimizin ajitasyon özgürlüğünün ve örgütsel bağımsızlığının eylem birliği ile çalışmadığını kanıtlayıyoruz.

Soru 5. TKP uzun deneyimlerden ve acılardan geçmiş bir partidir. Partinin tarihsel konumu ve misyonu biçiminde ilerici, anti-faşist güçleri, özellikle, 1960 sonrası gelişen Türkiye solunu yeterince toparladığı ve yönlendirdiği söylenebilir mi? Eğer ise sizce bunun nedenleri nelerdir?

Yanıt 5. Belirttiğimiz gibi ilerici, anti-faşist güçleri, özellikle 1960 sonrası gelişen Türkiye solunu toparlama sorununda partimizin büyük bir sorumlulu-

luk tasadığını biliyoruz. Bir dizi tarihsel neden TKP'nin bu güçler arasındaki etkinliğini, birleştirici rol oynamasını belirli bir süre için, bir ölçüde sınırlamıştır. TKP, bir dizi belgesinde söz konusu öznel ve nesnel tarihsel nedenleri açıklamıştır. Bildiğiniz gibi, parti bu sorumluluğunun gereklerini 1973 sonrası çalışmalarıyla yerine getirmek için elinden geleni yapıyor.

Neki, sol güçlerin birleştirilmesinde her şey TKP'ye bağlı değildir. Örneğin, partimiz taban örgütlerine, üyelerine yoğun hareketi içinde öteki sol güçlerle eylem birliği yapma konusunda inisiyatif tanımıştır. Öteki ilerici parti ve gruplardan da benzer bir yaklaşım beklemek gerekiyor. Öte yandan partimiz, ideolojik ayrılıkları eylem birliğinin önüne bir engel olarak getirmiyor. Elbette partimiz ilerici güçlerin birliğine zarar veren tutumları eleştirmekten geri durmuyor. Neki bizimle bağlaşıp çalışabilecek parti ve grupların benzer öznel gösterecekleri söylenemez.

Sol güçlerin bölünmüşlüğünde öznel, karşılıklı yanlışların, sektör tutumlarının rolü küçülenemez. Neki, bölünmelerin başlıca nedeni, burjuvazinin kaba, faşist, anti-komünist, anti-sovyetçi politikasıdır. Bu politikanın kimi çevreler üstündeki etkisini küçümsenemeyiz.

Bölünmelerin altında nesnel sınıfsal nedenler, kapitalizmin emperyalizme bağımlılığı koşullarında, geniş proleter olmayan katmanların durumu gibi etkenler de yatıyor. Buna bir de ulusal ayrılıklar, Türk sömürçüsünün yarattığı önyargılar ekleniyor.

Neki TKP'ye göre, bölünmeyi yaratan nesnel nedenler, birliği gerektiren nesnel nedenlerden daha güçlü değildir. TKP sol güçlerin birliği için aralıksız çalışacaktır.

Soru 6. Bugün "solun birliği" yönünde atılmış bazı adımlar görülmektedir. Örneğin 9 sol grubun oluşturduğu "faşizme karşı birleşik direniş cephası", bir süre önce TKP, TIP, TSİP'in "siyasal ve örgütsel" alanda vardıkları "eylem birliği" anlaşmasının bir bildirisiyle kamu oyuna açıklanması gibi. TKP'nin başını çektiği bu eylem birliği şimdi ne aşamada? FKBOC'yi nasıl değerlendiriyorsunuz? Birlik yolunda daha değişik önerileriniz varmıdır? Varsa bunlar nelerdir?

Yanıt 6. Hemen belirtelim ki, TIP, TKP ve TSİP arasındaki aylem birliği girişiminde "TKP'nin başı çektiği" saptaması doğru değildir. Her üç parti bu girişimi eşitlik temelinde başlattılar. Bugün bu üçlü ilişkiler, TSİP'in kamu oyuna yaptığı açıklamalarla kesintiye uğramıştır. Böyle de olsa, TIP Genel Başkanı Behice Boran'ın çağrısı, geniş sol güçlerin katılımıyla toplanan, partimizin de vargüçle desteklenmiş olduğu 30-31 Ekim'de Köln'de yapılan "cumta anayasasına hayır" konferansı iyi bir işbirliği örneği olmuştur. Biz yüzlerce ortak deklarasyona karşı, başarılımsa tek bir aylemin daha önemli olduğu kanısındayız.

Bu arada, parti örgütlerimizin ülke içinde değişik sol gruplarla somut aylem birlikleri yaptıklarını belirtmek isterim.

"FKBDC" konusundaki sorunuza gelince... Bu konuda bugünden temelli bir değerlendirme yapmak için zaman erkendir. Partimizin elinde söz konusu "cephe" nin ilk platform açıklaması dışında, aylemleri üstüne, özellikle ülke içindeki konuları üstüne hiç bir veri yoktur.

Bu hareket tutarlı anti-emperyalist, demokratik, devrimci konulara yönelilecek mi? Bizce bunun temel ön koşulları, bu hareketin uluslararası ve ülke içindeki ilerici güçlere karşı takınacağı tutum sıkı sıkıya bağlıdır. Uluslararası planda, dünya barış ve ilerleme güçleriyle, sosyalist ülkelerle, ulusal kurtuluş hareketleriyle ve uluslararası işçi hareketiyle bağlaşıklık; ülke içinde işçi sınıfıyla, komünist parti ve öteki ilerici güçlerle işbirliği olmaksızın tutarlı anti-emperyalist, devrimci, demokratik konulara gelmek olanaksızdır. Cepheyi kuran örgütler, anti-komünizm ve anti-sovyetizmin her türüne karşı kararlı bir tutum aldıkları ölçüde halk hareketine olumlu katkılarda bulunabilirler.

TKP bu hareketin olumlu yönde gelişmesine yardımcı olmak için yapıcı çabalar harcayacaktır.

Geçerken belirtelim. FKBDC'nin kamu oyuna açıklanan platformu bize kalırsa anti-emperyalist, demokratik güçlerin cephesini daraltıcı bir nitelik taşıyor. "Devrimi amaçlayan" güçlerin dışında kalanları cephe dışında tutma eğilimi somut duruma uygun değildir. Mesnel çıkarları devrimde olan on milyonlarca emekçinin bugün devrimci olanayen partileri izlediği bir ortamda

larca emekçinin bugün devrimci olmayan partileri izlediğini unutmak yalnız olur. Buna karşılık yine aynı yığınlar devrimin zorunluğunu kavrayamazlar bile bir dizi sosyal, ekonomik ve politik istem için savaşılmaya hazır oldukları. Onları etkileyen reformist parti ve örgütler de bu istemleri kendilerine bayrak ediniyor. Kuşkusuz onlar bu istemlerin içini boşaltıyorlar. Gelecekte bu türden partilerin yeniden ortaya çıkması şaşırtıcı olmamalıdır. Bu durumda cepheyi yalnızca "devrim amacını benimseyenlere" açmak değil, on milyonları devrima hazırlayacak olan daha geniş bir cepheyi örgütlemek yerinde olacaktır. Komünistler bu amaçla, yığınların istemlerini devrimci bir içerikle savunuyor, bu istemleri şu ya da bu ölçüde öne süren politik güçleri tek cepheye yaklaştırmak için çalışıyor.

Soru 7. TKP dışında bugün aynı adı taşıyan TKP ML, TKP B, TDKP, TKP İşçinin Sesi v.b partilerin kurulduğu ya da bu adlar altında eylem yaptıkları görülmektedir. Bu olguyu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Yanıt 7. TKP'nin dışında "komünist" adını kullanan kimi örgütlerin varlığı, böylece bir durum, Türkiye'ye özgü bir şey olmasa da gerek. Ayrısız tüm kapitalist ülkelerde çoğu gelişmiş ülkelerde böylece bir dizi örgüt kurulmuştur. Neki bu olgu, burjuva propagandasının öne sürdüğü gibi ne uluslararası planda, ne de Türkiye'de komünist harekette bir bunalım olduğunun göstergesi değildir.

Bununla birlikte bu olguyu biz, tek yanlı açıklamaktan uzaktık. 1970 başlarında ülkemiz Sovyetler Birliği'nin yolunu açtığı yumuşama sürecinin derin ve olumlu etkileri altındaydı. İç demokratik güçler bu uluslararası durumdan yararlandılar. Ülkede demokratikleşme sürecinde önemli adımlar atıldılar. İşçi sınıfı hareketinin gelişmesine, Marksizm-Leninizm ülkülerinin artan etkinliği eşlik etti. TKP'nin özellikle 1973 sonrasında politik yaşamındaki rolü arttı. Söz konusu grupların kendilerine 1970 ortalarından sonra "komünist" adını takmaları raslantı değildir. Marksizm-Leninizme yabancı kimi örgütlerin bile komünist adını kullanması, bu yönde ülkenin yığınlar arasındaki etkisini kanıtladı.

Partimiz bunu da görüyor: Söz konusu adlarla ortaya çıkan örgütlerin belirli

kadroları örgütlenmesi, bizim Marksizm-Leninizm, komünizm ülkülerine yakınlık duyan herkese ulaşamadığımızı, bu kimselere Marksizm-Leninizmin gerçek öğretilerini yeterince iletemediğimizi gösteriyor. Biz buradan daha etkin bir ideolojik politik çalışmanın zorunluğunu çıkarıyoruz. Kuşkusuz bu tür örgütlerin varlığıyla ortaya çıkan bulanık görünümünden, egemen sınıf TKP'nin saygınlığını ve etkinliğini azaltmak için alabildiğine yararlanıyor.

Açıktır ki sorun şu ya da bu grubun kendisine taktığı adda değildir. Üçü, Marksizm-Leninizm, proletarya enternasyonalizmine bağlılık, Sovyetler Birliği'ne karşı takınılan tutum, işçi sınıfının tarihsel özgeleminin yerine getirmesine önderlik etmek için ortaya konan pratiktir.

Soru 6. TKP'nin dış politikada fazla bağımlı olduğu ileri sürülmekte, bu nedenle de partiye çeşitli eleştiriler yöneltilmektedir. Bu eleştirilere yanıt vermek istermisiniz?

Yanıt 6. Bahsettiğiniz türden eleştiriler ya gerici anti-komünist propogandanın ürünüdür. Ya da, partimizin konuların yeterince kavrayamayan iyi niyetli kişilerin yanlışlarının sonucudur.

Bir kere dış politikada bağımsızlık belgisi 60 yılı aşkın süredir en başta TKP'nce yükseltiliyor. Partimiz, Türkiye halkına verdiği ulusal bağımsızlık savaşına içinde doğdu. Bugün de biz Türkiye'nin tam bağımsızlığı için milyonlarca insanın desteklediği amaçlar uğrunda savaşıyoruz.

Dış politikada bağımlı olanları Demokrat Türkiye'nin yurtsever okuyucuları çok iyi biliyorlar. Bu çevreyer emperyalizmle işbirliği yaptıklarını gizlemek için tam bağımsızlığı savunan partimizi "Moskova'nın kolu" diye tanımlanaktan bıkmış usanmış. Moskova'nın tüm ulusal bağımsızlık hareketlerini desteklediği doğrudur. Sovyetler Birliği, Türkiye'nin de ulusal kurtuluş savaşını destekleyen tek ülke olmuştur. Türkiye halkının yeni sömürgecilğin boyanduruğundan, NATO zincirlerinden kurtulmasını özgelece kendi dilediği gibi ülkesini yönetmesini ilk akılsayacak olan ülke yine sovyetler Birliği olacaktır. O nedenle komünistler Türk-Sovyet dostluğunu savunmanın ulusal bir görev olduğuna düşünüyorlar.